

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 20 października 2009 r.

**Pani
Krystyna Klimas
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Goleszowie**

LKA-410-24-06/2009
P/09/092

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Goleszowie², w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz finansowania ich pobytu przez organy samorządu terytorialnego w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 czerwca 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 18 września 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Kierownik niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Ośrodka w zakresie spraw objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. Ośrodek prawidłowo realizował zadania własne Gminy z zakresu pomocy społecznej, wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*³.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”,

² Zwany dalej „GOPS-em” lub „Ośrodkiem”

³ Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.

Mieszkańcy Gminy informowani byli, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Goleiszów oraz na tablicy ogłoszeń Ośrodka, o zadaniach realizowanych przez GOPS i rejonach działania poszczególnych pracowników socjalnych. Szczegółowo określono procedury ubiegania się o korzystanie z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, a także o możliwości uzyskania skierowania do domu pomocy społecznej (dalej DPS) oraz zasady odpłatności za te usługi. Wskazano także osoby udzielające bardziej szczegółowych informacji.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS spełniali warunki określone w art. 116 ustawy o pomocy społecznej. Podkreślić należy, że posiadali właściwe rozeznanie potrzeb w zakresie pomocy społecznej na terenie swojego działania, w tym zapotrzebowania na usługi opiekuńcze wykonywane w miejscu zamieszkania podopiecznych, jak i zapewnienia całodobowej opieki poprzez skierowania do DPS. Wg stanu na wrzesień 2009 r. z usług opiekuńczych korzystało 12 osób, a 5 - pomimo stwierdzonych potrzeb przez pracowników socjalnych - odmówiło korzystania z tych usług. Do objęcia opieką w DPS kwalifikowało się 7 osób, z tego 1 osoba złożyła wniosek i oczekiwała na umieszczenie w DPS, a pozostałych 6 nie wyraziło zgody na umieszczenie ich w DPS.

NIK zwraca uwagę, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych nie odpowiadał wymogom art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z tym przepisem, gminne ośrodki pomocy społecznej powinny zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 000 mieszkańców. W GOPS w latach 2007 - 2008 r. zatrudniano pięciu pracowników socjalnych, a w 2009 r. (I półrocze) - sześciu. Natomiast na terenie Gminy w kolejnych latach zamieszkiwało odpowiednio 12 326, 12 396 i 12 405 osób, czyli na jednego pracownika socjalnego przypadało odpowiednio 2 465, 2 479 i 2 067 mieszkańców.

2. Ośrodek posiadał *Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005-2008* (zwaną dalej *Strategią*) oraz *Strategię* na lata 2009-2013. W obydwu tych dokumentach zidentyfikowano i wskazano problemy społeczne występujące na terenie Gminy. W zakresie zagadnień objętych kontrolą, jako problemy społeczne wymieniono: niepełnosprawność i starzenie się społeczeństwa. Problemy te miały być rozwiązywane m.in. przez wspieranie rodzin, w których żyją osoby starsze i niepełnosprawne oraz rozwijanie oferty usług i świadczeń dla tych osób. Nie określono natomiast sposobu pomiaru oceniania realizacji przyjętych zadań, w tym wskaźników tego pomiaru, częstotliwości dokonywania oceny oraz osób lub instytucji odpowiedzialnych za zbieranie informacji w tym zakresie.

3. NIK pozytywnie ocenia załatwianie spraw związanych z kierowaniem osób do domów pomocy społecznej. W Ośrodku prowadzono rejestr wniosków o przyznanie pomocy społecznej, w którym uwzględniano m.in. wnioski mieszkańców o skierowanie do DPS. Przyjęte do rozpatrzenia, w okresie objętym kontrolą, 14 wniosków spełniało wymogi § 8 ust.1 i 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r., w sprawie domów pomocy społecznej⁴. W aktach tych spraw znajdowały się wywiady środowiskowe przeprowadzone w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego⁵, zawierające wymagane informacje, których zakres określono w art.107 ust.1 ustawy o pomocy społecznej. Sprawy dotyczące kierowania osób do DPS załatwiono z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*⁶.

Wysokość naliczonych opłat dla osób skierowanych do DPS ustalono zgodnie z art. 61 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Pensjonariusz pokrywał koszty w wysokości do 70 % własnego dochodu, natomiast różnicę pomiędzy faktycznym kosztem utrzymania a wpłatą pensjonariusza pokrywała rodzina. W przypadku osób samotnych lub, w przypadku gdy dochód rodziny nie przekraczał kryterium dochodowego, różnicę pokrywała Gmina ze środków własnych.

Decyzje o częściowym lub całkowitym zwolnieniu z opłat za usługi opiekuńcze wydawano zgodnie z obowiązującymi w tym okresie uchwałami Rady Gminy w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat za te usługi, jak również trybu ich pobierania.⁷

4. Kierownik Ośrodka nie w pełni wywiązywała się z obowiązków określonych w art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej. Radzie Gminy przedstawiano corocznie sprawozdania z działalności GOPS, natomiast nie przedstawiano potrzeb w zakresie pomocy społecznej. Nie sporządzano również bilansu potrzeb, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej. Do sporządzenia bilansu potrzeb zobowiązywał Ośrodek również § 5 pkt 1.1 statutu GOPS.

⁴ Dz. U. Nr 217, poz. 1837

⁵ Dz. U. Nr 77, poz. 672 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

⁷ Uchwała XVII/170/04 z dnia 1.06.2004 r. i uchwała XLVI/399/06 z dnia 29.09.2006 r.

Ponadto stwierdzono, że sprawozdania MIPS-03NIK dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej za 2008 r. i I półrocze 2009 r., sporządzono nierzetelnie. Wykazane w nich kwoty za usługi opiekuńcze były niezgodne z ewidencją księgową Ośrodka oraz *Sprawozdaniem rocznym z działalności Ośrodka za 2008 r.* W sprawozdaniu za 2008 r. wykazano kwotę usług opiekuńczych w wysokości 6 587 zł, podczas gdy faktycznie kwota ta wynosiła 14 408 zł, a w sprawozdaniu za I półrocze 2009 r. wykazano 2 521 zł, zamiast 7 489 zł. W toku kontroli skorygowano sprawozdanie za I półrocze 2009 r., natomiast nie można było wprowadzić korekty do sprawozdania za 2008 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Podjęcie skutecznych działań w celu zapewnienia wymaganego stanu zatrudnienia pracowników socjalnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.**
- 2. Sporządzanie i przedkładanie Radzie Gminy potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz bilansu potrzeb.**
- 3. Zamieszczanie rzetelnych danych w Sprawozdaniach rocznych z działalności Ośrodka, sporządzanych dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Kierownik, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.